

Pavel Pechač

MODEL Y ŠÍŘENÍ VLN V ZÁSTAVBĚ

Praha 2005

Monografie poskytuje v přehledné a praktické formě znalosti a výpočetní nástroje pro modelování šíření rádiových vln v zástavbě, tedy vně i uvnitř budov v městském prostředí, a plánování bezdrátových komunikačních sítí. Jsou zde popsány konkrétní modely šíření elektromagnetické vlny (signálu) k predikci prostorového rozložení úrovně signálu pro potřeby implementace rádiové buňkové sítě v dané lokalitě, tedy pro plánování pokrytí, určení interferencí atd.

Výběr modelů a některé jejich modifikace, parametry a způsoby implementace vycházejí ze zkušeností a vědeckovýzkumné činnosti autora a jeho kolegů na ČVUT FEL v Praze, katedře elektromagnetického pole.

Vydání podpořil

T · · Mobile · · ·

Tímto děkujeme firmě T-Mobile Czech Republic a.s. za odbornou pomoc při zpracování této publikace.

Naše poděkování si zaslouží i Ing. Miroslav Procházka, CSc. za přínosný lektorský posudek.

Pavel Pechač

Modely šíření vln v zástavbě

Bez předchozího písemného svolení nakladatelství nesmí být kterákoli část kopírována nebo rozmnožována jakoukoli formou (tisk, fotokopie, mikrofilm nebo jiný postup), zadána do informačního systému nebo přenášena v jiné formě či jinými prostředky.

Autor a nakladatelství nepřijímají záruku za správnost tištěných materiálů. Předkládané informace jsou zveřejněny bez ohledu na případné patenty třetích osob. Nároky na odškodnění na základě změn, chyb nebo vynechání jsou zásadně vyloučeny.

Všechny registrované nebo jiné obchodní známky použité v této knize jsou majetkem jejich vlastníků. Uvedením nejsou zpochybněna z toho vyplývající vlastnická práva.

Veškerá práva vyhrazena

© Doc. Ing. Pavel Pechač, Ph.D., Praha 2005

© Nakladatelství BEN – technická literatura, Věšínova 5, Praha 10

Pavel Pechač: Modely šíření vln v zástavbě

BEN – technická literatura, Praha 2005

1. vydání

ISBN 80-7300-186-1

Obsah

1	ÚVOD	7
2	ŠÍŘENÍ VLN V ZÁSTAVBĚ PRO MOBILNÍ BUŇKOVÉ SYSTÉMY	9
2.1	Šíření vln v pásmu UHF	10
2.2	Mobilní spoj	13
2.3	Šíření v poloprostoru	16
2.4	Mechanismy šíření vlny v zástavbě	18
2.5	Modelování šíření vln v zástavbě	21
2.6	Klasifikace modelů šíření vln v zástavbě	24
2.7	Přehled modelů	26
2.8	Příklad výpočtu pokrytí	27
3	ZÁKLADNÍ EMPIRICKÝ MODEL	31
3.1	Použití	32
3.2	Výpočet	32
3.3	Volba parametrů	33
3.4	Poznámky	34
4	ONE-SLOPE MODEL	37
4.1	Použití	38
4.2	Výpočet	38
4.3	Volba parametrů	40
5	MODEL ITU-R P.1238	43
5.1	Použití	44
5.2	Výpočet	44
6	MULTI-WALL MODEL	47
6.1	Použití	48
6.2	Výpočet	48
6.3	Volba parametrů	50

7	DUAL-SLOPE MODEL	53
7.1	Použití	54
7.2	Výpočet.....	54
8	MODEL ITU-R P.1411 PRO MIKROBUŇKY	65
8.1	Použití	66
8.2	Výpočet pro přímou viditelnost	66
8.3	Výpočet při zastínění	67
9	BERGŮV REKURZIVNÍ MODEL	69
9.1	Použití	70
9.2	Výpočet.....	70
10	HATŮV MODEL	73
10.1	Použití	74
10.2	Výpočet.....	74
11	LEE MODEL	77
11.1	Použití	78
11.2	Výpočet pro přímou viditelnost	78
11.3	Výpočet při zastínění	81
12	WALFISH-IKEGAMI MODEL	83
12.1	Použití	84
12.2	Výpočet.....	84
13	OPTICKÉ MODELY	87
13.1	Použití	88
13.2	Princip.....	88
13.3	Výpočet – geometrická část	89
13.4	Výpočet – elektromagnetická část	92
13.5	Semi-deterministické varianty	94

14 COST231 MODELY PENETRACE SIGNÁLU DO BUDOV	97
14.1 Použití	98
14.2 Výpočet.....	98
14.3 Výpočet pro přímou viditelnost	99
14.4 Výpočet při zastínění	100
ZÁVĚR.....	103
LITERATURA	105
BAREVNÁ PŘÍLOHA	
1 Příklad výstupů plánovacího softwaru I-Prop pro pikobuňky ...	57
2, 3 Srovnání predikce pomocí One-Slope Modelu a Multi-Wall Modelu s výsledky testovacích měření	58
4 Příklady predikce šíření v pikobuňce pomocí fyzikálního modelu Motif Model	60
5 Srovnání empirického, semi-empirického a deterministického přístupu k modelování šíření vln v pikobuňce	61
6 Příklady predikce pokrytí v mikrobuňce pomocí Bergova rekurzivního modelu	62
7 Příklad výstupů profesionálního plánovacího softwaru EDX pro mikrobuňku	63
8 Příklad výstupů profesionálního plánovacího softwaru pro GSM	64
ADRESY PRODEJEN TECHNICKÉ LITERATURY	111
PÁR SLOV O NAKLADATELSTVÍ.....	112

PŘEDMLUVA

Mobilní radiokomunikační služby jsou bezesporu v současnosti jednou z nejrychleji se rozvíjejících oblastí tak zvaných informačních technologií a v nejrůznějších podobách dramaticky mění životní styl. Asi nikdo si již neumí představit život nejenom bez mobilního telefonu, ale dnes již také bez všude dosažitelného internetu a dalších služeb se stále mohutnější kapacitou přenosu. To vše již v libovolném místě. Prostředníkem, který ochotně slouží a transportuje informace prostorem, jsou elektromagnetické vlny. Jsou schopny zabezpečovat bezdrátovou komunikaci v nejrůznějších prostředích, kde se zrovna nacházíme. Vybudovat příslušnou síť a naplánovat její optimální kmitočtové i prostorové rozložení je proto velmi komplexní otázkou zahrnující v sobě legislativu, technické i ekonomické parametry. Právě problematika šíření elektromagnetických vln je v tomto pohledu nesmírně důležitou částí. Její pojetí pro mobilní služby je zcela odlišné od klasických spojů.

Publikace, kterou máte v rukou, vznikla na základě mnohaleté práce autora jak na vědecké bázi, tak praktickým řešením konkrétních problémů pro provozovatele i uživatele mobilních sítí i při přenášení poznatků mezi studenty. Věnuje se přehledně jedné konkrétní třídě služeb a situaci, a to mobilním sítím ve složitých podmínkách různorodé městské zástavby. Je postavena jak na zkušenostech z řešení vědeckých projektů vysokoškolského pracoviště, katedry elektromagnetického pole ČVUT v Praze, tak na velmi široké, různorodé a dlouhodobé spolupráci tohoto pracoviště s mobilním operátorem T-Mobile. Tato spolupráce podstatným způsobem ovlivňuje interpretaci výsledků tvůrčí práce. Zde pomohla připravit pojetí uplatnitelné jak pro zájemce o teoretickou práci s různými modely pro přenosy v městských aglomeracích, tak pro ty, co chtějí zcela prakticky navrhnout takový systém pro potřeby své lokální sítě či individuálního připojení.

Publikace vznikla i na základě pedagogické práce autora, kdy teoretické poznatky předávané studentům byly konfrontovány s přednáškami významných odborníků firmy T-Mobile. Věříme, že z této spolupráce vznikla skutečně zajímavá a pojetím přitažlivá publikace, která najde řadu zájemců pro studium i pro zcela konkrétní praktické využití.

Miloš Mazánek,

vedoucí katedry elektromagnetického pole ČVUT FEL v Praze

Zdeněk Vrba,

specialista pro spolupráci s univerzitami, T-Mobile Czech Republic a.s.